

Monumentnummer*: 516434

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82937/13

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Gelselaar Berkelland Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Gelselaar

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Geesteren I 153

Omschrijving**

Inleiding

T-BOERDERIJ ('Tuns Hoes'), thans als woonhuis in gebruik, daterend uit 1905 en gebouwd in een ambachtelijk-traditionele trant. Met name in de detaillering van de voorgevel is sprake van invloeden van de neorenaissancestijl. Kenmerkend voor deze stijl zijn de banden siermetselwerk, gepleisterde negblokken en de toepassing van diamantkoppen als detaillering.

De markant gelegen boerderij bevindt zich in de dorpskern, met de linker zijgevel aan de Driessenweg en met het achterhuis aan de Van Bevervoordestraat, ten noordwesten van de Hervormde kerk. De boerderij maakt deel uit van de carré-vormige bebouwing om de kerk waarbij de voorhuizen van de boerderijen aan een, de carré omgevend pad zijn gesitueerd. De dorpskern die zich tot kranesdorp heeft ontwikkeld is omgeven door weilanden en kan als een gaaf bewaard voorbeeld van een esdorp worden aangemerkt.

Omschrijving

De één bouwlaag tellende boerderij met (zaad)zolderverdieping is gebouwd op een T-vormige plattegrond en heeft een dwarsgeplaatst voorhuis onder een met gesmoorde Muldenpannen gedekt schilddak. Het met dezelfde pan gedekte achterhuis bezit een afgewolfd zadeldak. De boerderij is opgetrokken in baksteen (kruisverband) en voorzien van een omlopende gecementeerde plint. De gevels van het voorhuis worden afgesloten door een hoofdgestel bestaande uit een architraaflijstje, en vlak fries en een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geprofileerde kroonlijst waarin de goot. De zijgevels van het achterhuis zijn voorzien van mastgoten die de afwatering verzorgen; bij het afgewolfde deel bevindt zich een bakgoot op klossen. In het voorschild en in het linkerzijschild van het voorhuis is een schoorsteen geplaatst. De zandstenen put links van de voorgevel van het voorhuis is (volgens een oude foto uit 1950) verplaatst.

De VOORGEVEL van het voorhuis is naar het zuiden gekeerd. De gevel bestaat uit vier vensterassen en een deuropening. De vensters zijn voorzien van T-schuiframes met enkelruits bovenlicht en bezitten alle luiken met kraalprofielen. De ramen rusten op gecementeerde onderdorpels. Geblokte hoeklisenen, die een gekorniste kroonlijst dragen, omvatten de horizontaal gelede gevel die door drie verblendstenen sierbanden wordt geleed. Deze bestaan uit een gele koppenlaag, gevat tussen twee lagen zwarte strekken. Zij sluiten aan op de bovendorpels van de ramen. Alleen op de begane grond komt halverwege de hoogte van het raam een sierband voor. Begane gronds en in de zolderverdieping komen steense segmentbogen voor met in de groen-zwarte gevelvelden gestileerde crème-keurige bladranken die ten opzichte van elkaar gespiegeld zijn weergegeven. In de eerste bouwlaag worden de bogen met gepleisterde sluitstenen, uitgevoerd als diamantkoppen, afgesloten; in de verdieping rust op de gepleisterde sluitsteen een kleine kroonlijst. Gepleisterde aanzetstenen boven de kleurbanden, flankeren de bogen. De verdieping heeft corresponderende met de begane grond-indeling vijf kleine enkelruits klappaampjes.

De tweede travee van links bezit een in gewijzigde vorm, vernieuwde deur. Het deurkozijn is geplaatst op een hardstenen dorpel en dito neuten. Boven het met diamantkoppen bezette kalf van de deur, is een enkelruits bovenlicht geplaatst. In de plint bevinden zich geheel links twee kelderdraairaampjes die door een steense strek van verblendsteen worden afgesloten.

De LINKER ZIJGEVEL van het achterhuis bezit geheel links een kleine staldeur van kraalschroten. De deur wordt boven afgesloten door een steense strek. Het muurwerk in de linkerhoek is onderbroken t.g.v. verzakking. Twee kleine in beton uitgevoerde, halfronde tweeruits stalraampjes, voorzien van een onderdorpel, flankeren een getoogde staldeur. De overige muuropeningen van deuren en ramen in deze gevel worden alle door een rollaag afgedekt. In het rechter gedeelte van deze gevel dat aan het voorhuis grenst, bevindt zich een toiletraampje, een enkelruits keukenraam met een als bovenlicht uitgevoerd drieruits klappaam, en luiken. De deur is modern, maar bezit nog een drieruits bovenlicht.

De linker zijgevel van het voorhuis bestaat uit drie vensterassen en is op kleine details afwijkend van de voorgevel. In de plint komen geheel rechts twee identieke kelderlichten voor. Het profiel in de daklijst is ter hoogte van de middenas van de gevel gewijzigd. Het muurwerk onder het linker raam is nieuw ingeboet. Dit raam bezit als enige in de gevel een profiel in het kalf zoals dat voorkomt in het deurkalf van de voorgevel.

De ACHTERGEVEL is symmetrisch van opzet. In het midden van de gevel bevindt zich de dubbele naar achter geplaatste deeldeur (met scharnierend boven- en ondergedeelte). In de deuropening bevindt zich een middeler voorzien van X-teken. De linkerdeur bezit in het bovengedeelte een tweeruits raampje. De deuren worden door een 11/2-steens korfboog met gepleisterde sluit- en aanzetstenen boven afgesloten. In een door een rollaag omsloten ruitvorm is boven de deuren een gevelsteen, met vermelding '1905 / 20 juli', aangebracht. Aan weerszijden van de deeldeuren is een klein half rond afgesloten gietijzeren zevenruits stalraampje met vorktracering geplaatst. Het is gevat tussen een gecementeerde onderdorpel en een rollaag. Zowel links als rechts bezit de gevel een opgeklampte staldeur met kraalschroten die door een blinde segmentboog overeenkomstig als in het voorhuis, wordt beëindigd. Onder de daklijst bevinden zich twee rozetvensters.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De RECHTER ZIJGEVEL is gelegen aan een pad dat de Van Bevervoordestraat verbindt met de pleinvormige ruimte rond de kerk. De zijgevel van het voorhuis, die bestaat uit twee vensterassen, heeft een detaillering die gelijk is aan de voorgevel en daar is beschreven.

Het achterhuis bezit van links naar rechts: een beluikt T-schuifraam dat door een hanekam is afgesloten. Rechts hiervan drie rechthoekige vensters die trapsgewijs ten opzichte van elkaar lager in de gevel zijn geplaatst. Hiervan bevatten het linker en rechter een tweeruits schuifraam. Het middelste venster betreft een (gewijzigd) tweeruits klapraam rustend op onderdorpeltegels. Geheel rechts in de gevel, bevindt zich een halfroond drieruits stalraampje, omgord door een rollaag.

Het INTERIEUR van het voorhuis bezit diverse oorspronkelijke elementen waaronder van verschillende patronen voorziene wandtegels. De kleine keuken bezit een vloer die is belegd met zg. 'kanneschrot' ('potscheur') en een van een betegelde achterwand voorziene schouw met haardplaat. In de grote keuken is de vloer eveneens belegd met in patroon gelegd 'kanneschrot'; deze keuken bevat verder een betegelde achterwand van de schouw, gehoute wandkasten, twee alkoven en een balkenplafond. Een trap leidt vanuit de grote keuken naar de recent beschoten zolder, waar zich nu slaapkamers bevinden. Op de zolder bevonden zich oorspronkelijk rekken t.b.v. het drogen van bonen. Het achterhuis bestaat uit een drie-beukige schuur die door ankerbalkgebinten in drie vakken is onderverdeeld. De taszolder is met slieten bedekt. De grupstal is aan beide zijden gewijzigd en bij het woonhuis getrokken. Een kleine hal tussen midden- en achterhuis is gerealiseerd door plaatsing van een muur evenwijdig aan de ankerbalken. In de hal bevindt zich een trap naar de zolderverdieping.

Waardering

T-boerderij, gebouwd in 1905 in een ambachtelijk-traditionele trant met in de detaillering invloeden van de neorenaissancestijl.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een bijzonder gaaf bewaarde T-boerderij met waardevolle interieuronderdelen. Het object valt op door de esthetische kwaliteiten in de karakteristieke hoofdvorm en detaillering van bepaalde gevelelementen.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege de karakteristieke en markante ligging als onderdeel van de historisch gegroeide (es)bebouwing van Gelselaar en de positionering van de boerderij ten opzichte van de centraal gelegen kerk (N.H). De boerderij maakt deel uit van de ringvormige bebouwing om de kerk waarbij de voorhuizen van de boerderijen aan het kerkpad zijn gesitueerd. In deze aanleg bezit de boerderij in relatie met de andere boerderijen eveneens ensemblewaarde.
- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een historische gegroeide esbebouwing in het dorp Gelselaar.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument